

ریاست جمهوری
معاونت علمی و فناوری

صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور

دستور العمل کرسی‌های پژوهشی و پژوهشگاهها

تاریخ ابلاغ:

تاریخ تصویب هیأت امنا:

تاریخ تصویب کمیسیون دائمی:

تاریخ تصویب کمیته تخصصی:

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهشگر

تاریخ ابلاغ:

در راستای تحقق اهداف سند چشم انداز بیست ساله کشور، نقشه جامع علمی کشور، اجرای قانون برنامه‌های توسعه کشور، و با توجه به اهمیت روز افزون پژوهش و فناوری در عصر اقتصاد دانش بنیان، در راستای کمک به ایجاد و ارتقاء ظرفیت های تولید علم و فناوری در سطح ملی و در اجرای بند 1 و 2 ماده 11 اساسنامه صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور، دستورالعمل کرسی پژوهشی به شرح ذیل می باشد.

ماده 1. تعاریف:

- **صندوق:** صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور.
- **کارگروه:** کارگروه علمی صندوق که وظیفه بررسی و تأیید پیشنهادیه‌های دریافتی در چهارچوب اولویت‌های پژوهشی صندوق را به عهده دارد.
- **کارگروه کرسی و پژوهانه:** کارگروه کرسی پژوهشی و پژوهانه‌ی صندوق متشکل از صاحب‌نظران طراز اول که وظیفه بررسی و تأیید پیشنهادیه‌های دریافتی کرسی پژوهشی و پژوهانه در چهارچوب اولویت‌های پژوهشی صندوق را به عهده دارد.
- **کمیته تخصصی:** کمیته تخصصی صندوق که وظیفه بررسی و تأیید نهایی پیشنهادیه‌های مصوب کارگروه‌های صندوق را به عهده دارد.
- **پژوهشگر:** اشخاص حقیقی که دارای دانش، تجربه و مدارج علمی و دستاوردهای پژوهشی و یا فناورانه بوده و صلاحیت علمی وی به تائید کارگروه کرسی پژوهشی و پژوهانه رسیده باشد.
- **کرسی / اعتبار ویژه پژوهشی (پژوهانه):** اعتبار پژوهشی است که در راستای اهداف صندوق و برای اجرای یک برنامه راهبردی تحقیقاتی متشکل از مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و پروژه‌های هدفمند به پژوهشگران ممتاز حقیقی ایرانی مقیم ایران تخصیص می‌یابد.
- **عضو هیئت علمی:** عضو هیئت علمی تمام وقت دارای حکم کارگزینی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- **دانشگاه/پژوهشگاه:** دانشگاه/پژوهشگاه مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- **ناظر:** فردی که پس از تصویب پیشنهادیه، نظارت بر حسن اجرای آن را بر عهده دارد.

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهشگر

تاریخ ابلاغ:

ماده ۲. اهداف:

- کمک به ایجاد ظرفیت‌های جدید تحقیقاتی برای پژوهشگران جامع‌نگر و آینده‌نگر، دارای بینش جامع علمی و برنامه‌راهبردی؛
- بهر برداری مؤثر از ظرفیت‌های بالقوه پژوهشگران برجسته کشور؛
- کمک به نگهداشت سرمایه‌های انسانی پژوهشی و جذب پژوهشگران فرهیخته ایرانی مقیم خارج از کشور به داخل؛
- حمایت از پژوهش‌های کاربردی (که منجر به تولید محصول، ثبت پتنت، یا دانش فنی می‌شوند) و پژوهش‌های پایه (در مرزهای دانش) همراستا با اولویت‌های ملی؛
- کمک به ایجاد محیط‌های علمی پویا و مولد علم در سطح کشور؛
- کمک به تعامل مؤثر پژوهشگران با نیازهای جامعه و الزامات آن؛
- حمایت از تربیت نیروهای ماهر و متخصص برای نظام علم و فناوری کشور؛
- ایفای نقش مؤثر در توسعه علمی کشور و حرکت در مرزهای دانش و فناوری؛
- کمک به توسعه فعالیت‌های پژوهشی گروهی تراز اول در کشور؛
- حمایت از اجرای طرح‌های کلان مورد نیاز کشور در قالب اعطای کرسی‌های گروهی و بین‌المللی؛ و
- پشتیبانی از مراکز علمی مستعد و نخبه‌پرور.

ماده ۳. ترکیب و وظایف کارگروه:

ترکیب اعضا و وظایف کارگروه به شرح ذیل می‌باشد:

اعضای کارگروه:

- رئیس صندوق،
- معاون آینده پژوهشی علم و فناوری صندوق،
- مدیر نظارت و ارزیابی صندوق،
- دو نفر از روسای کارگروه‌های علمی به انتخاب رئیس صندوق، و
- چهارتا هشت نفر از اساتید و پژوهشگران برجسته کشور به انتخاب رئیس صندوق.

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهنده

تاریخ ابلاغ:

تبصره ۱: رئیس کارگروه، رئیس صندوق خواهد بود.

تبصره ۲: جلسات کارگروه حداقل با حضور پنج نفر از اعضا رسمیت می یابد و تصمیمات با اکثریت آراء اعضا حاضر در جلسه اتخاذ خواهد شد. برخی جلسات کارگروه می تواند به تناسب طرح مورد بررسی با حضور متخصصین مرتبط از بین اعضای فوق تشکیل شود.

وظایف کارگروه:

- همکاری با کمیته تخصصی در تدوین سیاست ها و خط مشی کلی فعالیت صاحبان کرسی پژوهشی/پژوهانه، تعیین اولویت های موضوعی اعطای کرسی پژوهشی،
- شناسایی متقاضیان بالقوه اعطای کرسی پژوهشی،
- ارزیابی صلاحیت علمی متقاضیان و برنامه راهبردی تحقیقاتی آنها،
- تعیین ناظر و پایش عملکرد صاحبان کرسی پژوهشی/پژوهانه و تصمیم گیری در ارتباط با تمدید یا خاتمه حمایت اعطاء شده،
- انجام سایر فعالیتهای مرتبط با ترویج و توسعه کمی و کیفی کرسی پژوهشی/پژوهانه.

ماده ۴. شرایط اولیه متقاضیان:

- داشتن برنامه راهبردی تحقیقاتی منطبق با اولویتهای صندوق،
- دارا بودن یک چارچوب نظری علمی و منسجم جهت حل مسائل اولویت دار کشور یا حرکت در مرزهای دانش،
- دارا بودن ایده نو و مبتکرانه و یا آینده پژوهانه،
- داشتن توان هدایت و تربیت محققین برجسته جوان، و
- برخوردار بودن از شرح حال علمی برجسته.

ماده ۵. انواع حمایت های مالی:

انواع حمایت های مالی اعطایی به پژوهشگران که از طریق کارگروه کرسی و پژوهانه پژوهشی به تصویب می رسند به شرح زیر می باشد. حداکثر میزان پرداختی هر کرسی و پژوهانه در سال بطور سالانه توسط کمیته تخصصی تعیین

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهشگر

تاریخ ابلاغ:

می‌شود. در خصوص هر یک از انواع طرح‌های مورد حمایت کرسی و گرنت، مبلغ مورد حمایت، با تقسیم مساوی در سنوات طرح و ابتدای هر سال با رعایت شرایط دستورالعمل مربوطه پرداخت می‌شود.
تبصره ۳: در کلیه حمایت‌های موضوع این ماده، در صورت عقد تفاهم‌نامه با سایر سازمان‌ها، در مواردی که سهم صندوق از مبلغ حمایت، کمتر از ۵۰ درصد باشد، احراز شرایط متقاضیان حسب مورد با صلاح‌دید کارگروه کرسی خواهد بود.

الف) کرسی پژوهشی (کرسی استادی):

اعتبار پژوهشی است که به پژوهشگران عضو هیئت علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور با مرتبه استاد تمام، دارای سوابق پژوهشی درخشان در سطوح ملی و بین‌المللی و دارای حداقل یک طرح خاتمه‌یافته موفق در صندوق در یکی از قالب‌های حمایتی صندوق با هدف حل مسائل اساسی کشور یا نظریه پردازی در حوزه‌های بنیادی اعطاء می‌شود و به دو صورت فردی یا گروهی از نوع ملی یا بین‌المللی اعطاء می‌شود که ویژگی‌های هر یک به شرح زیر است.

کرسی پژوهشی فردی:

- این کرسی در هر زمینه علمی به پژوهشگری برجسته با مرتبه استاد تمام، دارای مرجعیت علمی و وجهه بین‌المللی و یا ملی تعلق می‌گیرد. متقاضیان باید حداقل یک پروژه تحقیقاتی اجرا و استفاده شده در سطح ملی داشته باشند.
- مدت زمان کرسی حداکثر ۳ سال است.
- مدت زمان کرسی، مشروط به داشتن همکار خارجی و برجستگی ممتاز علمی، تا ۵ سال قابل تمدید است.
- تمدید کرسی به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می‌تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

کرسی پژوهشی گروهی:

- این کرسی به تیمی از پژوهشگران برجسته به سرپرستی یک هیات علمی با مرتبه استاد تمام و با نظارت و راهبری یک سازمان که هر دو در موضوع مورد پژوهش دارای مرجعیت علمی و وجهه بین‌المللی و یا ملی

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهشگر

تاریخ ابلاغ:

و برنامه علمی منسجم باشند تعلق می گیرد. متقاضیان باید حداقل دو پروژه تحقیقاتی اجرا و استفاده شده در سطح ملی داشته باشند.

- مدت زمان کرسی حداکثر ۳ سال است.
- مدت زمان کرسی، مشروط به داشتن همکار خارجی فعال در یک سازمان معتبر بین المللی با هم افزایی قابل ملاحظه، تا ۵ سال قابل تمدید است.
- تمدید کرسی به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

کرسی پژوهشی ملی و بین المللی:

هر یک از کرسی های فردی یا گروهی می تواند به ترتیب زیر ملی یا بین المللی باشد:

- **کرسی ملی:** به یک استاد ایرانی دارای مرجعیت علمی و وجهه ملی تعلق می گیرد.
- **کرسی بین المللی:** به یک استاد ایرانی دارای مرجعیت علمی و وجهه بین المللی با همکاری یک استاد برجسته مقیم خارج از کشور تعلق می گیرد. هزینه این کرسی حسب مورد از طریق منابع داخلی و بین المللی تعیین و تامین می شود.

ب) کرسی پژوهشگران جوان:

- این کرسی به پژوهشگران جوان (زیر ۴۵ سال در زمان تقاضا) با مرتبه حداقل دانشجویی اعطا می شود که دارای توانمندی های پژوهشی ویژه و استعداد برتر و فارغ التحصیل دانشگاه معتبر بوده و حداقل یک طرح خاتمه یافته ی موفق در یکی از قالب های حمایتی صندوق داشته باشند.
- با هدف تشویق دانشمندان جوان به نظریه پردازی به رشته های نوظهور و یا توسعه مرزهای دانش در رشته های پیشرو توجه خاص می شود.
- مدت زمان کرسی حداکثر ۳ سال است.
- تمدید کرسی به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهشگر

تاریخ ابلاغ:

ج) اعتبار ویژه پژوهشی (پژوهانه):

اعتبار پژوهشی که در قالب طرح به پژوهشگران عضو هیئت علمی دانشگاه ها و مراکز پژوهشی کشور دارای توانمندی های پژوهشی ویژه با هدف کمک به ایجاد ظرفیت های علمی و فناوری جدید در قالب برنامه های زیر اعطاء می شود.

گرنه آغاز:

- این پژوهانه به فارغ التحصیلان ۵۰ دانشگاه برتر جهان (بر اساس رتبه بندی تایمز یا کیواس) که حداکثر سه سال از استخدام هیات علمی آنها گذشته باشد، با هدف تشویق دانشمندان جوان ایرانی برای بازگشت به کشور اعطاء می شود.
- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۲ سال است.
- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

گرنه استقرار:

- این پژوهانه به فارغ التحصیلان ۱۰۰ دانشگاه برتر جهان (بر اساس رتبه بندی تایمز یا کیواس) که حداکثر پنج سال از استخدام هیات علمی آنها گذشته باشد، حداقل یک طرح خاتمه یافته ی موفق در یکی از قالب های حمایتی صندوق داشته اند و عضو هیئت علمی دانشگاه های معتبر کشور با سوابق پژوهشی درخشان باشند با هدف تشویق دانشمندان جوان ایرانی برای ادامه فعالیت علمی در کشور اعطاء می شود. متقاضیان باید در طول فعالیت علمی توان رهبری یک فعالیت علمی تراز اول را به اثبات رسانده باشند.
- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۲ سال است.
- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

گرنه هم افزایی (سینرژی):

- این پژوهانه به محققین برجسته داخلی با مرتبه حداقل دانشیاری که دارای نوآوری خلاقانه منجر به محصول باشند و سرپرستی یک تیم پژوهشی منسجم و کارا را به عهده داشته و حداقل یک طرح خاتمه یافته ی موفق

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهش

تاریخ ابلاغ:

در یکی از قالب های حمایتی صندوق داشته باشند، با هدف تشویق دانشمندان ایرانی برای طراحی و ساخت محصولات فناورانه مورد نیاز کشور اعطاء می شود.

- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۳ سال است.
- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

گرنه چالش:

این پژوهانه به محققین برجسته داخلی با مرتبه حداقل دانشیاری که دارای نوآوری خلاقانه در ارتباط با صنعت یا شرکت های دانش بنیان باشند، حداقل یک طرح خاتمه یافته ی موفق در یکی از قالب های حمایتی صندوق داشته اند و سرپرستی یک تیم پژوهشی منسجم و کارا را به عهده داشته باشند، با هدف تشویق دانشمندان ایرانی در جهت پیشبرد اهداف اقتصاد دانش بنیان و ایجاد ارتباط موثر با صنعت و فناوری های دانش بنیان اعطاء می شود.

- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۳ سال است.
- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

گرنه پیشنهاد:

این پژوهانه به محققین برجسته داخلی زیر ۵۰ سال با مرتبه حداقل دانشیاری که در زمینه حوزه های نوین میان رشته ای دارای نوآوری خلاقانه منجر به گسترش مرزهای دانش و فناوری فعالیت داشته، حداقل یک طرح خاتمه یافته ی موفق در یکی از قالب های حمایتی صندوق داشته اند و سرپرستی یک تیم پژوهشی منسجم و کارا را به عهده داشته باشند، با هدف تشویق دانشمندان ایرانی برای فعالیت پژوهشی موثر در زمینه های میان رشته ای اعطاء می شود.

- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۳ سال است.
- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهشگر

تاریخ ابلاغ:

گرنه بنیان:

- این پژوهانه به محققین برجسته داخلی فعال در پژوهش های پایه با مرتبه حداقل دانشیاری با هدف حمایت از توسعه کیفی تحقیقات پایه در کشور اعطاء می شود. متقاضیان باید واجد حداقل سه مورد از پنج شرط زیر (به تشخیص کارگروه کرسی) باشند: فارغ التحصیل دانشگاه های برتر خارج یا داخل کشور، سرپرستی یک آزمایشگاه معتبر، سرپرستی حداقل ۵ رساله دکتری و ۲ طرح پسادکتری خاتمه یافته، عضو هیأت تحریریه حداقل یک مجله معتبر مرتبط با رشته خود، برنده ی حداقل یک جایزه معتبر علمی مرتبط با رشته خود.
- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۳ سال است.
- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

گرنه میناق:

- این پژوهانه به محققین برجسته داخلی در رشته های علوم انسانی با مرتبه حداقل دانشیاری، با هدف حمایت از توسعه کیفی علوم انسانی در کشور اعطاء می شود. متقاضیان باید واجد حداقل سه مورد از پنج شرط زیر (به تشخیص کارگروه کرسی و پژوهانه) باشند: فارغ التحصیل دانشگاه های برتر خارج یا داخل کشور، دارای یک مقاله کیفی برتر در مجلات بین المللی، سرپرستی حداقل ۴ رساله دکتری و ۱ طرح پسادکتری خاتمه یافته، عضو هیأت تحریریه حداقل یک مجله معتبر مرتبط با رشته خود، برنده ی حداقل یک جایزه معتبر علمی مرتبط با رشته خود.
- مدت زمان اعطای پژوهانه حداکثر ۳ سال است.
- تمدید پژوهانه به صورت سالیانه و بر اساس گزارش ناظر و تأیید کارگروه انجام شده و کارگروه می تواند در صورت عدم پیشرفت طرح آن را تمدید ننماید.

تبصره ۴: تمدید پژوهانه و کرسی برای یک دوره دیگر فقط در موارد استثنایی مرتبط با نیازهای اساسی کشور و پس از تأیید کارگروه و تصویب کمیته تخصصی امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۵: صاحبان کرسی پژوهشی می توانند در هر سال از مدت اجرای طرح، ۲ نفر پژوهشگر پسا دکتری و ۲ نفر دانشجوی دکتری و صاحبان پژوهانه می توانند در هر سال از مدت اجرای طرح، ۱ نفر پژوهشگر پسا دکتری

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهشگر

تاریخ ابلاغ:

و ۱ نفر دانشجوی دکتری در تیم علمی خود داشته باشند. با تشخیص و تایید کارگروه کرسی و پژوهانه از پژوهشگر پسا دکتری و یا دانشجوی رساله دکتری این طرح ها به صورت مجزا مطابق ضوابط صندوق حمایت مالی بعمل می آید.

ماده ۶. فرایند اعطای کرسی / پژوهانه:

۱. معرفی توسط اعضای کارگروه کرسی، کارگروه های تخصصی و یا پژوهشگران صاحب نام در حوزه علمی مرتبط و یا تقاضای مستقیم متقاضی؛
۲. تکمیل فرم درخواست کرسی پژوهشی / پژوهانه توسط متقاضی در سامانه؛
۳. بررسی فرم تکمیل شده توسط دبیر کارگروه و استخراج فهرست افراد واجد شرایط اولیه و ارائه آن به کارگروه جهت اخذ تأیید؛
۴. بررسی شرح حال علمی و فرم تکمیل شده متقاضیان کرسی پژوهشی و پژوهانه توسط اعضای کارگروه کرسی پژوهشی؛
۵. نظرخواهی از اساتید برجسته در مورد متقاضیان و برنامه پیشنهادی آن ها؛
۶. بررسی و تصمیم گیری کارگروه کرسی پژوهشی در مورد رد یا قبول درخواست اعطای کرسی / پژوهانه
۷. تعیین ناظر برای طرح های تأیید شده؛
۸. تأیید نهایی کرسی / پژوهانه در کمیته تخصصی؛ و
۹. تنظیم تفاهم نامه برای کرسی / پژوهانه مصوب و عقد تفاهم نامه با صاحب کرسی / پژوهانه.

ماده ۷. نظارت و ارزیابی عملکرد:

- صاحبان کرسی و پژوهانه بایستی گزارش عملکرد خود را هر سال مطابق فرم مصوب کارگروه کرسی پژوهشی به صندوق ارائه دهند.
- در پایان هر سال، کارگروه کرسی پژوهشی با توجه به گزارش دریافتی و نظر ناظر در مورد تمدید طرح برای سال بعد یا خاتمه آن تصمیم گیری می نماید.
- موارد تمدید سالانه کرسی / پژوهانه پس از تأیید کمیته تخصصی انجام می شود.

دستورالعمل کرسی پژوهشی و پژوهش

تاریخ ابلاغ:

ماده ۸: حقوق مالکیت معنوی

حقوق ناشی از دستاوردهای کرسی / پژوهانه براساس آیین نامه مالکیت فکری صندوق لحاظ خواهد شد
این دستورالعمل در هشت ماده و پنج تبصره در تاریخ ۱۴۰۰/۰۹/۲۹ به تصویب کمیسیون هیأت امنای صندوق رسید
و پس از تصویب در هیأت امنا و از تاریخ ابلاغ توسط رئیس صندوق قابل اجرا می باشد.

INSF.ORG